

Новини

ОБЩО СЪБРАНИЕ НА СЪЮЗА НА ХИМИЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ

На 12 май 2004 г. в Дома на техниката в София се проведе Общото събрание на Съюза на химиците в България. В него участваха избрани делегати от специализираните в различните области на химическата наука и промишленост дружества на Съюза.

С едноминутно мълчание беше почетена паметта на починалите химици – акад. Георги Близнаков, ст.н.с. II ст. д-р Николай Нешев, проф. дн Цветана Безуханова и ст.н.с. II ст. д-р Рада Николова.

Председателят на УС на СХБ проф. Ив. Шопов прочете отчетния доклад за дейността на СХБ през 2003 г. В него той направи преглед на организационното състояние на Съюза и за дейността на дружествата, формирани на творческо-професионална основа, които са включени в неговия състав. Отбеляза се, че независимо от ограничените финансови възможности е извършена разнообразна по вид и значителна по обем дейност. Продължава организирането и провеждането на специализираните научно-технически конференции като Семинара по проблемите на обучението по химия на тема „Дидактически технологии в обучението по химия“, Балканската конференция на тема „Химията и околната среда“, Националната научно-техническа конференция с международно участие „Нефтопреработване, нефтохимия, смазочни материали“, Осмата национална конференция по катализ, Научно-техническият семинар „Качество на земеделската продукция и асортимента на минералните торове“ и др.

И през 2003 г. продължи организирането на конкурсите за наградите на Международната фондация „Св. Св. Кирил и Методий“ „За изключителни постижения на учители по химия при откриването и развитието на млади таланти по химия“ и „За най-добри постижения на учител по химия“ по програмата „Учебна среда“. За втори път се проведе и конкурсът за наградата „Шимадзу“ „За най-добра дипломна работа“ и за първи път за наградата „Проф. Ив. Шопов“ – „За изявен млад учен в областта на полимерите“. Продължава активната дейност на Сборното дружество на химиците в София, което проведе 9 срещи и дискусии по актуални проблеми на химическата наука и химическата промишленост.

Съюзът на химиците в България отделя особено внимание на съвместната дейност с Федерацията на научно-техническите съюзи и организациите, членуващи в нея, и други обществени организации.

С Европейската федерация на химическите дружества нашите контакти са епизодични, предимно по кореспондентен път. Все още представители на Съюза и на дружествата, членуващи в него, не участват в работата както на Европейската федерация на химическите дружества, така и на другите специализирани международни организации. Продължаваме да получаваме списания и различни информационни материали от чуждестранни и международни институти, организации и фирми, които предоставяме за съхранение и ползване в библиотеката на химическите институти на БАН.

Успешно и на високо ниво се издава съюзното списание „Химия и индустрия“. Обсъждат се различни варианти за съдържанието, тиража, абонамента и разпространението, осигуряване на материали за публикуване, финансови средства, за издаване на българската версия в тираж за всички членове на Съюза, като абонаментната такса бъде включена в членския внос, и др., но досега не са приети конкретни решения. Основна задача на Управителния съвет и на всички членове на Съюза е да съдействат за набиране на материали за отпечатване и на абонати в страната и чужбина. Укрепнаха и се развиха организациите – членове на Съюза, нарагнаха и техните самостоятелни инициативи. Натрупаният опит през последните години дава възможност да се извършва една още по-обемна и резултатна дейност.

Председателят на Контролната комисия доц. д-р Николета Касабова отбеляза, че дейността на Съюза през отчетния период е строго в съответствие с Устава и отчетните документи показват, че извършените финансови разходи са целесъобразни.

Секретарят на Управителния съвет инж. Н. Найдев направи анализ на приходите и разходите по бюджета на Съюза за последните 3 години и докладва проекта на бюджета на СХБ за 2004 г. Изтъкнаха се ограничените финансови възможности за провеждане на нормална организационна дейност. В бюджета се предвижда в рамките на възможните приходи да се покрийт разходите за предвидените дейности.

В изказванията участниците в събранието потвърдиха положителната дейност, извършена през отчетния период, и дадоха препоръки за бъдещата работа. Изказаха се и направиха предложения: Л. Смедарчина, Ас. Недялков, Ат. Татарски, Б. Самунева, Г. Евстатиев, Ив. Оризарски, Сл. Иванов, Г. Високов, Хр. Христосков и Ив. Стоянов. При изказванията бяха обсъдени въпроси, свързани с провеждане на съвместна дейност със съюзите от Федерацията на научно-техническите съюзи; контрол за изпълнение на приватизационните договори; участие в разработването на нормативни документи, свързани с научно-техническото и икономическото развитие; съдействие за пълно натоварване на мощностите в химическите фирми; защитни мерки за българската индустрия.

стрия; изготвяне на стратегия за развитие на химическата промишленост в България и развитие на образователната система; издаване на съюзното списание „Химия и индустрия“ – подобряване на съдържанието, увеличаване на тиража и намаляване периодичността на издаването и цената на абонамента за българската версия; формиране на групи специалисти за разработване на предложения до държавни и стопански органи за решаване на конкретни въпроси.

Събранието единодушно прие отчета за дейността, доклада на Контролния съвет за 2003 г. и бюджета на Съюза за 2004 г. и реши:

1. Всички дружества и организации от състава на Съюза на химиците в България ежегодно да представят информация за своите ръководства, членски състав и основни дейности.

2. Съюзът на химиците в България да издаде нови членски карти на членовете на всички дружества по представени от тях списъци и на индивидуални членове, които изявят желание за пряко членство в Съюза.

3. Всички дружества и организации от състава на Съюза, които са регистрирани като самостоятелни в съда, да внасят 15% от преходните остатъци от своята дейност в бюджета на Съюза.

4. За всички научно-технически и други дейности, организирани със съдействието на Съюза и с ползване на материално-техническата база в Дома на техниката, дружествата да отчисляват 15% от своите приходи в бюджета на Съюза.

5. УС на СХБ да формира групи от специалисти, които да подготвят предложения до ръководни държавни и стопански органи за решаване на конкретни въпроси, включително и въпроси, свързани със следприватизационния контрол.

6. Предложенията на ръководствата на дружествата и отделните членове да бъдат обосновани и съвместно с Управителния съвет да съдействат за тяхното реализиране.

Общото събрание избра за почетни членове на Съюза на химиците в България проф. д-р Бисерка Илиева Самунева и ст.н.с. инж. Георги Петков Евстатиев – дългогодишни членове на Управителния съвет, за техния значителен принос в цялостната научно-техническа и организационна дейност за развитието и укрепването на Съюза.

Проф. Ив. Шопов връчи „Златна значка на ФНТС“ на:

1. Хим. Елисавета Иванова Маринкьова – дългогодишен секретар на Сборното дружество на химиците в София;

2. Ст.н.с. II ст. д-р инж. Георги Петков Евстатиев – дългогодишен активен член на Съюза на химиците в България и член на Управителния съвет;

3. Д-р инж. Иван Димитров Иванов – дългогодишен активен член на Съюза на химиците в България.;

4. Д-р инж. Запряна Христова Станимирова – секретар на Сдружението на експертите в България по еко-технологии и във връзка с нейната 70-годишнина.

На Общото събрание бе представена книгата „Системата в обучението по химия“ на Рада Николова и сътр., издадена от Издателство „Просвета“ с активното съдействие на почетния член на Съюза на химиците в България Георги Батев, който осигури средства за нейното издаване.

*Н. Найденов
Редактор*

РАБОТАТА С МЛАДИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ – ОСНОВНО НАПРАВЛЕНИЕ В ДЕЙНОСТТА НА НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИТЕ СЪЮЗИ

Специализираните научно-технически съюзи в нашата страна имат дългогодишна история и традиции. Обединени във Федерацията на научно-техническите съюзи съгласно чл. 4, т. 3 и 4 от нейния Устав, те оказват съдействие и методическа помощ на своите членове за изпълнение на техните основни задачи и стимулират творческата активност, професионалните интереси и постиженията на специалистите от науката, материалното производство и услугите. Те са организатори на научно-технически конференции, симпозиуми, обсъждания и дискусии, където се отчитат постиженията в отделните области, обменят се мнения и се предлагат нови решения.

Съюзът на химиците в България, който през 2001 г. тържествено отбеляза своята стогодишнина, е един от основните членове на Федерацията на научно-техническите съюзи. В своята дейност той винаги е отделял особено внимание за подготовката и развитието на младите химици. Това е приоритетно направление в работата и на настоящия Управителен съвет на Съюза.

По проблемите на химическото образование досега са организирани над 40 национални конференции и многократно повече специализирани семинари. Полагаме постоянни усилия за стимулиране учителите по химия да повишават интереса на учениците към химията. Пред последните години за учителите по химия ежегодно се организират с наше участие два национални конкурса за наградите на Международната фондация „Св. Св. Кирил и Методий“ – „За изключителни постижения при откриването и развитието на млади таланти по химия“, и „Най-добър учител по химия по програмата Учебна среда“. Интересът към тези конкурси и престижът на наградите са много високи.

През последните две години се провежда ежегодно конкурс за наградата „Шимадзу“ на Съюза – „За най-добра дипломна работа“, за дипломирали се през текущата година млади химици.

Тази година за първи път беше организиран конкурс за наградата „Проф. Иван Шопов“ на Съюза – „Изявен млад учен в областта на полимерите“. Участниците в конкурса представиха публикации в специализирани международни списания на много високо научно ниво.

В провежданите през последните години национални конференции по химия и специализирани научно-технически конференции и симпозиуми, организирани от Съюза на химиците в България и дружествата към него, участват значителен брой млади химици. Въпреки ограничените финансови възможности, ние осигуряваме безплатно участие на студентите и дипломантите. В някои от програмите на организирани от дружествата конференции се включват специализирани младежки секции и конкурси.

В Устава на Федерацията на научно-техническите съюзи, включително с последните му изменения и допълнения, приети на XII конгрес на 5 и 6 юли 2001 г., в целите и задачите не е регламентирано отношението на Федерацията към младите специалисти. Ние считаме, че това е сериозен пропуск, който трябва да бъде взет под внимание на предстоящото Общо събрание. В заседанията на Управителния съвет и в плановете за работа на ръководството на Федерацията трябва да се отдели по-голямо внимание за работата с младите специалисти. Без тях тя може да стане организация със затихващи функции, занимаваща се със своите вътрешни проблеми.

Проф. дн Ив. Шопов
Председател на Съюза на химиците в България

НАЦИОНАЛЕН КОНКУРС ЗА НАГРАДАТА „ПРОФ. ДН ИВАН ШОПОВ“ НА СЪЮЗА НА ХИМИЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ

Стимулирането на младите специалисти е едно от основните направления в дейността на Съюза на химиците в България. През декември 2003 г. бяха обявени резултатите от проведения за втори път Национален конкурс за наградата „Шимадзу“ на Съюза – „За най-добра дипломна работа“. Тази година за първи път беше организиран конкурсът за наградата „Проф. дн Иван Шопов“ на Съюза – „За изявен млад учен в областта на полимерите“. Тя е индивидуална, състои се от грамота и парична сума от 500 лева и се присъжда на млад български учен, на възраст до 35 години за изследвания в областта на полимерната наука, извършени от него в България. Участието в конкурсът става чрез представяне на научни публикации, излезли или приети за печат през 2003 г., във всички области на полимерната наука – получаване, изучаване, преработване и приложение на полимерите и полимерните материали.

В Първия национален конкурс за наградата „Проф. дн Иван Шопов“ на Съюза – „За изявен млад учен в областта на полимерите“, участваха следните млади докторанти

– химици от Института по полимери (ИП) на БАН, ненавършили още 27 години:

Дяляна Панева Панева – работи в лабораторията „Биологично-активни полимери“ в ИП на БАН и извършва изследвания върху получаване и охарактеризиране на нови полимерни материали с подобрена биосъвместимост, получила и охарактеризирала полимери, които проявяват антикоагулантна активност.

Филип Атанасов Димитров – работи в лабораторията „Полимеризационни процеси“ в ИП на БАН и провежда изследвания за синтез и самоасоциативни свойства на нови блокови и звездовидни хетероблокови съполимери на основата на полиоксирани, полиактид и полистирол. Успоредно с дисертационния си труд работи като химик по договори „Вирсол“ и „Сони“, както и като системен администратор на ИП.

Христо Стоянов Йорданов – работи в лабораторията „Структура и свойства на полимерите“ и изследва ефективността на различните реактивни съвместители на смеси за полиетилен и полиамид-6, промяната на повърхностното напрежение, морфологията, кристализацията на различни микроскопски, термични, спектрални и гравиметрични методи при смесване на компонентите, което води до получаването на нови материали, с по-добри свойства – преработваемост и термична стабилност.

Изследванията на кандидатите са публикувани в чуждестранни издания и представени на научни конференции и симпозиум в страната и чужбина.

Материалите на кандидатите са оценени от специална комисия и утвърдени от Научния съвет по полимери.

На 1.03.2004 г. в Института по полимери се проведе тържествено честване по случай 11-годишнината от обособяването му като самостоятелен институт на БАН. Директорът на института ст.н.с. I ст. дн Кольо Троев отбеляза етапите на неговото развитие и приносът му за развитието на полимерната наука в България. Председателят на научния съвет по полимери ст.н.с. I ст. дн Христо Цветанов обяви резултата от конкурса за наградата „Проф. дн Иван Шопов“ на Съюза на химиците в България – „За изявен млад учен в областта на полимерите“, която се присъжда на *Христо Стоянов Йорданов*.

Председателят на Съюза на химиците в България проф. дн Иван Шопов поздрави участниците в конкурса и им връчи почетни грамоти, а секретарят инж. Н. Найденов – членски карти на Съюза. От името на Събранието на академиците и член-кореспондентите на БАН и Отделението за природни, математически и технически науки към събранието участниците в конкурса бяха поздравени от акад. Ячко Иванов, а от името на химическата колегия в БАН – от проф. дн Лъчезар Петров – директор на Института по катализ и зам. председател на Съюза на химиците в България.

Честването завърши с делова среща и коктейл, на които освен сътрудниците на Института по полимери

участваха и членове на Управителния съвет на Съюза на химиците в България, учени от Химико-технологичния и металургичен институт в София, Химическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и специалисти от производството.

Н. Найденов
Редактор

ВИСША АТЕСТАЦИОННА КОМИСИЯ

През периода 1.12.2003–30.04.2004 г. Научната комисия по химическите науки при ВАК присъди следните научни звания и научни степени:

А. Научни звания:

І. Доцент

1. Емилия Димитрова Найденова, (01.05.03), Органична химия, ХТМУ – гр. София;
2. Ирина Богданова Караджова, (01.05.04), Аналитична химия (аналитична атомна спектроскопия), СУ „Св. Кл. Охридски“;
3. Милчо Янакиев Скумов, (02.10.04), Технология на тежкия или основен органичен синтез, Университет „Проф. Ас. Златаров“ – гр. Бургас;
4. Стефан Леонидов Цановски, (01.05.02), Неорганична химия, СУ „Св. Кл. Охридски“.

ІІ. Ст.н.с. ІІ ст.

1. Веселин Ангелов Синигерски, (01.05.06), Химия на високомолекулните съединения, ИП – БАН;
2. Емилия Георгиева Балабанова, (02.10.01), Технология на неорганичните вещества, ІЕ – БАН;
3. Кирил Александров Попов, (01.05.05), Физикохимия, ЦЛАФОП – БАН;
4. Марин Янков Янков, (01.05.03), Органична химия (органичен катализ), СУ „Св. Кл. Охридски“;
5. Сашо Василев Василев, (01.05.14), Електрохимия, ЦЛЕХИТ – БАН.

Б. Научни степени:

І. Доктор на науките

1. Владимир Стоянов Кожухаров, тема: „Синтез и изследване на стъкловидни материали от течна фаза“;
2. Енчо Христов Балболов, тема: „Високоактивни методи и катализатори за синтез на ароматични кислород-съдържащи съединения“;
3. Маргарита Стефанова Караиванова, тема: „Синтез, химични реакции и приложение на азот- и азот-съдържащи олигомери на основа еластомери и отпадъчни вулканизати“;
4. Тони Георгиев Спасов, тема: „Нанокристални метални сплави: получаване, микроструктура и свойства“.

ІІ. Образователна и научна степен „Доктор“

1. Александър Стефанов Захариев, тема: „Кинетика на формиране и електронна проводимост на комплексни анодни оксидни филми върху алуминий“;

2. Антонина Стефанова Николова, тема: „Комплексни съединения на Ru(III) с хетероциклени лиганди и цитостатичните им ефекти“;

3. Божидар Цветков Живов, тема: „Стъклообразуване и фазообразуване във фосфатни системи с участие на CaO, ZnO, B₂O₃, Ag₂O(Ag) и TiO₂(Ti)“;

4. Боряна Ненчева Дякова, тема: „Тънки омокрящи филми от разтвори на РЕО-РРО-РЕО съполимери върху хидрофилна и хидрофобна твърда повърхност“;

5. Веселин Йорданов Кметов, тема: „Приложение на дискретно пробоподаване на разтвори с високо солево съдържание при пламъков атомно-абсорбционен анализ“;

6. Веселина Точева Рангелова, тема: „Аморфни и нанокристални Mg – Ni сплави за съхранение на водород“;

7. Георги Димитров Бончев, тема: „Апаратура за хоризонтална зонна електрофореза в свободен електролит. Методика на миграционния експеримент“;

8. Гертана Апостолова Чешмеджиева, тема: „Синтез и изследване свойствата и приложението на луминофори, производни на 9-фенилксантена“;

9. Грета Веселинова Радева, тема: „Адсорбционни и химични процеси в системите целулоза – лаказа и целулоза – оптически избелител“;

10. Даниел Николаев Кушев, тема: „Синтез, свойства и биологична активност на нови комплекси на Pt(II) с хидразиди на циклоалканкарбоксилни киселини и 3-аминоциклоалканспиро-5-хидантоини“;

11. Даниела Георгиева Панева, тема: „Структура и свойства на масивни и нанесени катализатори на основата на железен оксид“;

12. Добромир Иванов Йорданов, тема: „Оптимизация на експлоатационните свойства на дизелови и котелни горива с помощта на полифункционални добавки“;

13. Ивайло Велинов Николов, тема: „Двойни волфрамати в системите Me₂O – Al₂O₃ – WO₃ (Me = Li, Na, K и Rb). Монокристали от Cr³⁺ NaAl(WO₄)₂ – нова среда с широк спектър на луминисценция“;

14. Иван Димитров Димитров, тема: „Кинетика на ензимно разграждане на ксилан в техническа целулоза“;

15. Катя Василева Петрова, тема: „Синтез на (2-меркаптоарил)имидазолини – нов подход към имидазобензотиазепини и имидазобензотиазини“;

16. Катя Петрова Първанова-Христова, тема: „Структурни изследвания върху хемоцианин от *Rapana thomasi*“;

17. Марина Николаевна Московкина, тема: „Моделиране на хроматографско задържане с помощта на молекулни дескриптори“;

18. Мария Панайотова Владимирова, тема: „Синтез, спектрални и комплексобразуващи свойства на производни на азакраунетери, съдържащи хромо- и флуорофонофорни функционални групи“;

19. Милена Иванова Спасова, тема: „*Ab initio* изследвания на структурата и нелинейните оптични свойства на органични системи“;

20. Милена Танкова Цанова, тема: „Нови методи за получаване на 6-азоптеридни и подобни нуклеинови бази *via* (през) 1,2,4-триазин- β -енаминоестери“;

21. Момчил Димитров Димитров, тема: „Мезопорести молекулни сита, модифицирани с CuO и F_2O_3 : получаване, характеризирани и каталитични отнасяния в реакцията разпадане на метанол“;

22. Нина Николова Господинова, тема „Изследване на синтеза и биоразграждането на синтетични масла от есестерен тип“;

23. Райна Георгиева Филянова, тема: „Анионна съполимеризация на полиамид-6 с функционализиран полиизопрен“;

24. Румяна Кирилова Боева, тема: „Получаване и избелване на химикомеханична маса от тополова дървесина с по-висока плътност“;

25. Светлана Димитрова Гениева, тема: „Синтез, структура и свойства на някои селенити“;

26. Светлин Бориславов Първанов, тема: „Електрични и оптични свойства на стъклообразни тънки слоеве от системата Ge-Se-B “;

27. Си Чаохуй, тема: „Диференциална импедансна спектроскопия на технически масла“;

28. Стела Миронова Статкова-Абегхе, тема: „Синтетично приложение и свойства на ацилиминиеви реагенти, получени от имини и ацилхлориди“;

29. Тодорка Лулчева Димитрова, тема: „Съвместимост на полимерни смеси“;

30. Цветомир Валериев Венков, тема: „ИЧ-спектроскопско изучаване на състоянието на медни йони и кластери върху различни носители“;

31. Юлита Борисова Димова, тема: „Необратими фотоиндуцирани процеси във вакуумно отложени тънки филми от системата As-S “.

Редколегиата честити на тези колеги научните звания и научните степени и им желае бъдещи успехи в тяхното трудово поприще.

Г. Високов

ПОЗДРАВИТЕЛЕН АДРЕС ДО АКАДЕМИК ПАНАЙОТ РАНКОВ БОНЧЕВ

Българската научна колегия най-сърдечно поздравява проф. дн Панайот Ранков Бончев с избирането му за действителен член на Българската Академия на Науките!

Изборът на акад. Бончев е голямо признание за неговата дългогодишна, последователна, плодотворна и успешна научна дейност, намерила широко и заслужено признание и отзвук сред научната общественост в България и по света. Забележителната учебна и обществена дейност на академик Бончев е

добре позната на няколко поколения (хиляди!) студенти, химици, университетски преподаватели и учени.

Неговите изследвания в областта на аналитичната, координационната и биокоординационната химия са публикувани в 178 научни статии (36 в наши и 142 в международни и чужди списания), 3 монографични труда, от които „Комплексообразуване и каталитична активност“ е преведен и на руски, като е съавтор и в четири други специализирани книги. Притежава 11 авторски свидетелства и патенти. Трудовете му са цитирани над 1480 пъти в световната научна литература в множество престижни учебници, монографии, обзори и публикации. Те са влезли в над 15 от най-известните световни учебници по аналитична химия, като тези на Шарло (Франция), на Лайтинен и Харис, на Сендел и Ониши, на Снел, на Крисчън и О’Рейли (САЩ), на Уилсън и Уилсън (Великобритания), на Золотов, на Бусев, на Крейнголд и Божеволнов, на Василев (Русия), в колективния учебник „Аналитикум“ (Германия) и др.

Още в началото на кариерата си П. Бончев създава научна школа в ново за страната ни направление – каталитичен анализ, която школа се счита за една от водещите в света. По тази тематика са защитени 6 докторски дисертации и две – за доктор на науките, както и 2 професури. Особено широко отражение тези изследвания имат в монографиите, посветени на каталитичните методи на анализ, като тези на Яцимирский (Москва), на М. Перес-Бендито и Валкарсел (Испания), на Крейнголд (Русия), на Д. Перес-Бендито и Силва (Англия) и др. В една от най-значимите в тази тематика монографии – тази на Х. Мюлер, М. Ото и Г. Вернер, издадена във Франкфурт и Лайпциг и преведена на 3 езика, се разглеждат 24 труда на Бончев на повече от 20 страници, като се излагат и оценяват позитивно основните идеи, развити от него в тази област.

По-късно той създава и утвърдената българска школа в областта на координационната и биокоординационната химия, където са се оформили голям брой български хабилитирани специалисти в тази област. Защитени са 9 докторски дисертации и 1 за доктор на науките. Работите му в това направление са цитирани в най-известните учебници по неорганична и координационна химия като напр. на Котън и Уилкинсън, претърпял вече 6 издания в САЩ, на Петерсън (Принстън, САЩ), на М. Тоби (Англия), по фотохимията от Хорват и Стивенсън (VCH, САЩ), на Крюков, Кучмий и Дилунг (Киев, 1982, 1989 и 1990 г.), в седемтомния енциклопедичен труд „Comprehensive Coordination Chemistry“, съставен от нобелиста Дж. Уилкинсън, в престижната „Енциклопедия на неорганичната химия“ (ред. Брюс-Кинг, изд. Wiley), справочниците „Структура и химични връзки“ (изд. Springer, Германия), „Токсичност на неорганичните съединения“ (Декер, САЩ), по каталитични свойства на комплексите от Ройтер (Русия) и др.

Работите на Бончев в двете основни направления са послужили като изходна база за изследвания на голям брой учени от Германия, Англия, Япония, бившия СССР,

Полша, Гърция, Индия, Франция и др. Канен е 34 пъти за изнасяне на лекционни курсове, лекции и доклади в 21 чуждестранни университета. Участвал е с пленарни, секционни и други доклади на 97 международни научни конгреси, конференции и симпозиуми, на 7 национални с международно участие и на 14 български научни форуми.

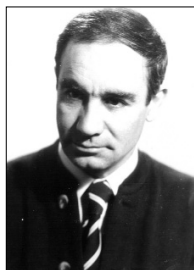
От 1970 г. до момента акад. Бончев чете основния курс по аналитична химия в Химическия факултет на Софийския университет и четири нови курса в областта на неорганичните и координационните съединения, като в анонимните студентските анкети е посочван за най-добър преподавател. Автор е на учебника „Увод в аналитичната химия“, претърпял три издания у нас и едно в бившия СССР на руски език. Участвал е в превеждането и е редактирал превода на съвременен американски учебник по инструментален анализ.

Акад. Бончев е бил зам.-ректор на СУ (два мандата), зам.-декан на ХФ, ръководител на НИС към СУ, ръководител на катедрата по АХ на ХФ (два мандата), член на ФС на ХФ (от 1969 г. до сега) и член на АС на СУ (1989–1999), на СНС по неорганична и аналитична химия към ВАК от създаването му до сега и негов председател (1992–1995 и от 2001 до сега), член на СНС по фармация и два мандата председател на Научната комисия по химически науки към ВАК. Организационната и обществената му дейност включват и участие в голям брой наши и международни научни комисии и комитети, като през цялата си кариера е работил активно за укрепване на връзките и сътрудничеството между БАН и СУ и за авторитета на българската наука.

За много години, академик Бончев, желаем Ви много здраве, щастие и нови творчески успехи!

Д. Цалев

ПРОФ. ДН НИКОЛАЙ ТЮТЮЛКОВ УДОСТОЕН „ДОКТОР ХОНОРИС КАУЗА

Академичният съвет на Университета по хранителни технологии в Пловдив на своето заседание, проведено на 12 май 2004 г., удостои проф. дн Николай Тютюлков с почетната степен „Доктор хонорис кауза“.

Високото отличие е признание за неговите изключителни заслуги за развитието на науката и висшето образование, за утвърждаване авторитета на университета и за основополагащи приноси в областта на квантовата химия и теорията на фероматнитните полимери.

*Н. Найденов
Редактор*

Юбилей

ПРОФЕСОР ДН ИНЖ. СВЕТЛАН ЖИВКОВ БЪЧВАРОВ НА 80 ГОДИНИ

Светлан Бъчваров е роден на 27 юни 1924 г. в София. През 1945 г. е приет за студент в първия випуск на отдела по индустриална химия в Държавната политехника в София.

Трудовата си дейност започва в завод „Изида“ в гр. Елин Пелин като началник на лаборатория и технолог. През 1953 г. преминава на работа в централната лаборатория на обединението „Порцелано-фаянсова, стъklarска и керамична промишленост“, която след това се включва в Научно-изследователския технологичен институт на Министерството на леката промишленост, където той е ръководител на отдел „Керамика“.

През 1957 г. след конкурс е приет за асистент по керамика в катедра „Технология на силикатите“ във Висшия химикотехнологичен институт в София. През 1968 г. е избран за доцент, а през 1985 г. за професор по керамика. През 1965 г. защитава докторска дисертация в областта на огнеупорните материали, а през 1983 г. добива научната степен „Доктор на техническите науки“ за изследвания върху керамичните глазури.

Проф. С. Бъчваров, заедно с проф. Енчо Герасимов, е съавтор на второто издание на учебника по керамика за студенти (1977 г.). През януари 2004 г. излиза третото издание на учебника, на което също е съавтор и научен редактор. Заедно със ст.н.с. д-р Ст. Стефанов е автор на монография върху керамичните глазури, която претърпява две издания у нас. През 1988 г. е отпечатана в Германия на английски и немски език, а през 1991 г. излиза от печат и на италиански език. Проф. С. Бъчваров е съавтор и на ръководство за упражнения по технология на силикатите с две издания у нас.

Проф. С. Бъчваров, заедно с проф. Енчо Герасимов, е съавтор на второто издание на учебника по керамика за студенти (1977 г.). През януари 2004 г. излиза третото издание на учебника, на което също е съавтор и научен редактор. Заедно със ст.н.с. д-р Ст. Стефанов е автор на монография върху керамичните глазури, която претърпява две издания у нас. През 1988 г. е отпечатана в Германия на английски и немски език, а през 1991 г. излиза от печат и на италиански език. Проф. С. Бъчваров е съавтор и на ръководство за упражнения по технология на силикатите с две издания у нас.

Научните изследвания на проф. С. Бъчваров обхващат почти всички клонове на керамиката, но той работи главно в областта на фината керамика и глазуриите. Има над 150 публикации в наши и чужди списания или трудове на конференции, 30 авторски свидетелства и патенти. Изследванията му са с практическа насоченост, тясно свързани с проблемите на производството и са допринесли за реализирането на значителни икономически ефекти.

Проф. С. Бъчваров чете лекции по керамика в Химикотехнологичния институт и в Националната художествена академия, преподава и дисциплината „Пещ и сушилни в силикатната промишленост“. Подготвя над 120 дипломанти и 8 докторанти. Участва в проектирането и построяването на много прибори и пещи за различни изследвания в областта на керамиката, силикатните материали и металургията.

Проф. С. Бъчваров е дългогодишен член на Съюза на химиците в България в Дружеството по силикатни материали. Неговата 80-годишнина е приятен повод да му пожелаем здраве и творческо дълголетие.

*Н. Найденов
Редактор*

ПРОФЕСОР Д-Р ИНЖ. МИЛКО ПЕТРОВ ЙОВЧЕВ НА 70 ГОДИНИ

На 31 януари т.г. проф. д-р инж. Милко Петров Йовчев навърши 70 години. Роден е в гр. Хасково. Завършил е с отличие Висшия химикотехнологичен институт (ХТМУ) в София през 1957 г. – специалност „Технология на горивата“. Професионалната си дейност започва като началник на смяна в Завода за огнеупорни материали в гр. Елин Пелин (1957–1959 г.). Постъпва в МЕИ – София като асистент в катедра „Топлоенергетика“ през 1959 г. През 1972 г. е избран за доцент, а през 1990 г. – за професор към същата катедра. Дисертационният му труд е на тема: „Изследвания върху приложението на магнитно поле за обработване на водата в топлоенергийните обекти“. Специализирал е в областта на водоподготовката и воднохимическия режим на термическите електроцентрали в Московския енергетически институт и върху воднохимическия режим на ядрени енергийни реактори в Центъра за ядрени изследвания в гр. Мол, Белгия.

Основните области на научната и преподавателската дейност на проф. М. Йовчев са: водоподготовка и воднохимичен режим на термични и ядрени енергетични централи, химични и физикохимични процеси в ядрени реактори, корозия на топлоенергийни и ядреноенергийни съоръжения, екологични проблеми на ядрените технологии. Проф. М. Йовчев въвежда за пръв път у нас учебни курсове по водоподготовка и воднохимичен режим на ТЕЦ и ЯЕЦ и по химични и физикохимични процеси в ядрените енергийни реактори. Автор е на 132 публикации, от които една значителна част в чужбина, на 9 учебника и монографии и на 10 регистрирани изобретения. Между учебните помагала заслужават специално да бъдат отбелязани: „Водоподготовка и воднохимичен режим на ТЕЦ и ЯЕЦ“ (1976, 1981, 1986 г.), „Обработване на водата за промишлени топлоенергийни обекти и охладителни системи“ (1978, 1988 г.), „Корозия на топлоенергийни и ядреноенергийни обекти“ (1985 г., преведена на руски език през 1988 г.) и „Водоподготовка в енергийни обекти“ (2000 г.).

Значителна част от трудовете на проф. Йовчев са публикувани в международни и национални научни списания, с издателства в Германия, Англия, Холандия, Белгия

и Франция. Участвал е с научни доклади в редица международни форуми в Италия, Германия, САЩ, Русия и ЮАР и е чел лекции в Русия, Белгия, Естония и Индия.

През периода 1985–1991 г. е изпълнявал длъжността зам.-ръководител на катедрата по топло- и ядрена енергетика към Техническият университет в София. Понастоящем е гост-професор и ръководител на лаборатория по „Водоподготовка и горива“ към същата катедра.

Проф. М. Йовчев е член на Европейското дружество по обезсоляване на водата, а у нас – на Българското дружество по инженерна химия. Член е на Специализирания научен съвет при ВАК по инженерна химия (от 1991 г.), по енергийни технологии и машини (от 1992 г.) и по военно-инженерни науки (от 1998 г.).

По идея и под ръководството на проф. М. Йовчев са разработени редица изследователски и приложни проекти. В по-голямата си част те са внедрени в енергийната и в химическата ни промишленост със значителен икономически ефект.

Освен като високо ерудиран и много компетентен специалист, сред своите колеги проф. Милко П. Йовчев е познат и като личност с широки и разнообразни интереси в областта на музиката, литературата и обществено-политическия ни живот. Неговата деликатност и тънко чувство за хумор са му спечелили много приятели, които от сърце му желаят здраве и по-нататъшни лични и професионални успехи.

Д. Клисурски

ДОЦ. Д-Р ЙОВКА ФЕРДИНАНДОВА ЧОЛАКОВА НА 70 ГОДИНИ

Йовка Фердинандова Чолакова е родена на 1 април 1934 г. в София. Завършва гимназия за чужди езици в Ловеч през 1953 г. и Висшия химикотехнологичен институт в София през 1959 г. Работи една година като химик в Научноизследователския строителен институт.

От 1960 г. е асистент, от 1974 г. – доцент, и от 1978 г. – ръководител на катедра „Неорганична химия“ във Висшия химикотехнологичен институт в София.

Завършва школи за езикова подготовка в Институт за чуждестранни студенти по френски език през 1973 г., по английски език през 1984 г. и в „Гюте“ института в София по немски език през 1995 г. в София. Защитава дисертация през 1974 г.

Автор е на учебник „Обща и неорганична химия“, на 8 български патента, над 60 научни статии, публикувани в български, немски, руски и английски списания, и над 20 доклади, представени на международни научни конференции. Членува в Съюза на химиците в България от 1964 г.

Доц. Й. Чолакова е любител-художник. Своите творби е представила в няколко авторски изложби и продължава активно своята научна и творческа дейност. Нейната 70-годишнина е приятен повод да ѝ пожелаем здраве и творчески успехи.

*Н. Найденов
Редактор*

ПРОФ. ДН ХРИСТО БАЛАРЕВ НА 70 ГОДИНИ

Проф. дн Христо Христов Баларев е роден на 23 юни 1934 г. в гр. София. Закърмен с обич към Родината и преклонение към изкуството, още в юношеските си години той оформя интереса си към природните науки. Чичо му, проф. Димитър Баларев, открехва пред младежа магията на химията и тя го очарова за цял живот. Учи с жажда химия във Физико-математическия факултет на Софийския университет.

След завършването му през 1957 г. работи 2 години като гимназиален учител в София и запалва любовта към химията у много от своите ученици, част от които я превръщат също в своя професия и съдба.

През 1959 г. мечтата му за изследвания и творчество се сбъдва – постъпва на работа в Химическия институт на БАН. Две години по-късно, при разделянето на Химическия институт, той е избран за научен сътрудник в Института по обща и неорганична химия и започва работа с проф. Димитър Трендафелов. През 1968 г. става доцент във ВХТИ – Бургас и ръководител на катедра „Неорганична химия“. Лекционният му курс по неорганична химия бързо се откроява и става един от най-интересните и посещаемите курсове за студентите. Следват спецкурсове в студентските програми на ВХТИ – София, ВХТИ – Бургас, Пловдивски университет, Химически факултет на Софийския университет, всички те посрещани с интерес от студентите. Педагогическите му умения резултат в ръководството на 32 дипломни работи.

Междувременно през 1969 г. защитава докторската си степен в Германия, Минната академия на Фрайберг, където във Факултета по химия създава ново научно направление – изследване на солеви системи, доказало жизнеността си и до днес. По-късно, през 1976–1978 г., е стипендиант на фондация „Александър фон Хумболдт“.

През 1972 г. отново се връща в София и става ст.н.с. II ст. в Института по обща и неорганична химия на БАН, където по-късно през 1983 г. става „доктор на химическите науки“, а през 1988 г. професор и ръководител на Лабораторията по неорганични соли.

Творческата му дейност е свързана с моделиране, научно прогнозиране, изследване, тълкуване и изясняване

взаимодействията, протичащи в разтвори, за обясняване процесите на разтворимост и кристализация в различни неорганични системи. Под негово ръководство се извършват голям брой физикохимични, термодинамични, кинетични, структурни и спектроскопски изследвания за установяване структурата и равновесието в разтвори и структурата и стабилността на твърдите фази в редица прости и многокомпонентни водно-солеви системи. Изследвани са и термодинамично моделирани над 150 хлоридни, бромидни, нитратни, сулфатни, селенатни, ацетатни, формиатни, бензоатни и др. системи. Получени са над 40 нови, неописани в литературата соли-кристалохидрати. Разработена е и е приета в научната литература концепция за прогнозиране съществуването и обясняване структурните мотиви, структурата и стабилността на соли кристалохидрати. Създадена е теория за изоморфната и изодиморфна съкристализация, отчитаща разпределението на компонентите между двете фази и свободната енергия на фазовите преходи. Обяснени са закономерностите и различията в кинетиката и реда на кристализация на много соли. Автор е на 187 научни труда, 5 книги и монографии, 17 научнопопулярни статии, 7 от които в чужбина. Трудовете му са намерили отражение в над 750 научни публикации. Научните му идеи са станали основа, върху която е ръководил научното развитие и израстване на 12 успешно защитили докторанта.

Умелото използване на научните постижения за решаване на редица теоретични и приложни проблеми рефлектира в спечелването и изпълнението на над 30 международни, европейски и национални проекти. Под негово ръководство се създава школа за научно изследване и оползотворяване на минералните ресурси на Черно море. Той създава и оборудва Опитнопроизводствена база в Бургас, която дава възможност на учените химици да провеждат пилотни изследвания за тестване и внедряване на своите екологично чисти технологии в областта на неорганичната химия и на козметиката. Самият той има разработен голям брой технологии и оригинални методи (защитени с 19 авторски свидетелства) за производство на неорганични соли и продукти, някои от които са реализирани в редовно производство.

Международното признание на учения проф. Баларев се базира не само на познаването на научните му трудове, публикувани в реномирани международни списания, но и на ерудицията и авторитета му, завоювали му достойно място сред международната химическа общност. В годините 1980–1987 г. той е национален представител, а от 1991 г. и член на Комисията по разтворимост на IUPAC. От 2002 г. е председател на Националния комитет на IUPAC. От 1986 г. е член на френското дружество „Термодинамика и фазови диаграми“. Член е на редакционните колегии на IUPAC – Solubility Data Series, Pergamon Press, и на „Списание на БАН“. В периода 1992–1995 г. е председател на Научната комисия по химия на ВАК и член на Научноекспертната комисия към

Националният фонд „Научни изследвания“. Член е на Научния съвет на ИОНХ–БАН и на Научния съвет по неорганична химия и химична технология на ВХТИ – Бургас. Член е на организационните комитети и на научните комитети на редица международни научни форуми, председател е на 10th International Symposium on Solubility Phenomena и Workshop Solubility Phenomena – Application for Environmental Improvement, Varna, Bulgaria 2002.

Будната му гражданска съвест не му позволява да се „затвори“ в науката, а му отрежда достойно място в административния и обществен научен живот. Той е ръководител на катедра „Неорганична химия“ във ВХТИ – Бургас (1967–1974), научен секретар на ИОНХ (1989–1992), зам.-директор на ИОНХ (1992–1993), председател на Националния океанографски комитет (1993–2000), ръководител на Лабораторията по неорганични соли с Опитнопроизводствена база от 1989 г. до днес, член на Управителния съвет на Националния съвет за научни изследвания (1998–2002), член на Управителния съвет на БАН (1994–1996), зам.-министър на науката в Министерство на образованието и науката при две правителства (1997–2001).

За постиженията си в областта на науката проф. Баларев е награден през 1990 г. с почетен медал „Акад. Н.С. Курнаков“ на Руската академия на науките, а през 1992 г. с почетен медал на Университета в гр. Валядолид, Испания. И с голямата обич и искрена благодарност на многобройните си ученици. Защото той ни изграждаше свои последователи, създаваше учени, хора достойни, борещи се личности.

Честит юбилей, скъпи учителю! Желаем Ви от сърце още много творчески успехи!

Ст. Тепавичарова, Д. Рабаджиева

Съюзът на химиците в България честити навършени кръгли годишнини на следните свои членове:

Иван Михов Христов	(14.02.1924 г.)
Светлан Живков Бъчваров	(27.06.1924 г.)
Никола Георгиев Хлебаров	(29.05.1929 г.)
Богомил Петров Георгиев	(22.06.1929 г.)
Запряна Христова Станимирова	(1.02.1934 г.)
Марин Димитров Парлапански	(1.03.1934 г.)
Йовка Фердинандова Чолакова	(1.04.1934 г.)
Славчо Ангелов Джалев	(29.05.1934 г.)
Лъчезар Ангелов Петров	(2.02.1939 г.)
Асен Атанасов Гъбев	(6.02.1939 г.)
Роза Петрова Матева	(13.04.1939 г.)
Георги Петров Високов	(27.05.1939 г.)
Христина Иванова Бояджиева	(7.06.1939 г.)
Велю Софрониев Александров	(11.02.1944 г.)
Димитър Стефанов Тодоровски	(20.02.1944 г.)
Антоанета Йорданова Соколова	(22.04.1944 г.)

Нови книги

ЕДНА НАВРЕМЕННА, ОРИГИНАЛНА И ПРАВДИВА КНИГА ОТ И ЗА ЧОВЕКА И ГОЛЕМИЯ БЪЛГАРСКИ УЧЕН АКАДЕМИК РОСТИСЛАВ КАИШЕВ

Академик Ростислав Каишев.

„Живот, посветен на науката“

Съставители: Александър Милчев,

Стоян Стоянов

Академично издателство „Марин Дринов“

София, 2003

Твърде трудно и отговорно е да се пише за световно признатия и утвърден учен – физикохимик академик Р. Каишев. Съставителите на тази сравнително неголяма по обем книга са се справили отлично, като са успели върху около 200 стр. да представят живота, делото и личността на човека, учения и ръководителя Р. Каишев. В първата част живеят и духовит автентичен разказ на академик Р. Каишев, съхранен педантично от Ал. Милчев и Ст. Стоянов, разкриващ перипетиите на живота му от разстоянието на десетилетията, естествено се допълва във втората част от спомените за него от бележити негови съратници, сътрудници и ученици (академиците Г. Близнаков, П. Бончев, Ив. Гуцов, професорите Д. Ексерова, Ал. Милчев, Б. Мутафчиев, Хр. Нанев, Д. Ненов, Д. Платиканов, Ст. Стоянов, Ал. Чернов и др.). За съжаление спомените на разказвача на много места са незавършени, поради внезапната му кончина, но и това, което е разказал, разкрива достатъчно пълно живота на един високо еродирани, талантлив и признат от световната научна общественост учен.

Академик Р. Каишев е имал късмета да се учи в Софийския университет при изключителни учени като професорите Д. Баларев, З. Караогланов, Ив. Трифонов, Ив. Ценов, Ал. Христов, П. Пенчев, П. Райков, Ив. Странски, който по неговите думи „беше човекът, който ме направи човек“. В Германия разработва и защитава докторат при проф. Франц Симон в Бреслау, по-късно стажува при проф. К. Клузиус в Мюнхен. Работи заедно и другарува с професорите Г. Брадицилов, С. Иванов, Ал. Шелудко, Ст. Христов, Й. Малиновски, Е. Будевски и много други. Широки и плодотворни са научните и приятелските му връзки със световно утвърдени чуждестранни учени като В. Косел, А. Н. Фрумкин, П. А. Ребиндер, Я. Б. Зелдович, Н. Н. Семьонов, П. Капица, Н. Басов, А. И. Бродски, Р. Бекер, Р. Нориш, Х. Бетке, В. Нернст, Зомерфелд, А. Чернов и др.

При споменаване на неговото име, тясно свързано с това на Ив. Странски, в съзнанието на съвременните химици изниква българският принос в световната физикохимична наука за зараждането и растежа на кристалите. Недолюбван от властимащите както преди

1944 г., така и през тежките години на тоталитаризма, той определено е един от основателите на българската физикохимична школа, радетел за нейното утвърждаване в лоното на световната химична наука. През дългите години като учен и ръководител той налага своя дълбоко демократичен принцип за подбор на сътрудници – само според деловите им качества и талант.

Последната, трета част, на тази навременна, оригинална и правдива книга съдържа материали, които показват, че химиците, и в частност физикохимиците, извън своите научни занимания, са обикновени хора, които умеят да се шегуват и забавляват. Тя се чете леко и с интерес, благодарение на живия и увлекателен разказ на академик Р. Каишев. Удачно е илюстрирана със снимки от личния му архив.

Направен е един успешен опит да се представи широтата на интересите на човека и учения академик Р. Каишев както от негова собствена гледна точка, така и през погледа на неговите съвременници – колеги, сътрудници и ученици.

Г. Високов

ТЕХНОЛОГИЯ НА КЕРАМИЧНИТЕ ИЗДЕЛИЯ И МАТЕРИАЛИ

С. Бъчваров, „Технология на керамичните изделия и материали“

Изд. „Сарасвати“, София, 2003

В края на 2003 г. излезе от печат третото издание на учебника „Технология на керамичните изделия и материали“ от разширен авторски колектив на проф. дн инж. С. Бъчваров.

За разлика от второто издание отпреди 26 години, книгата представлява цялостна монография върху керамични производства. В нея са отразени големите промени, настъпили през този период в технологията, процесите и съоръженията при производството на всички керамичните изделия и материали. За целта основните раздели от второто издание са не само основно преработени, но включват и нови подраздели. Внимание заслужават и новите раздели, посветени на съвременните проблеми на стандартизацията и управлението на качеството, охраната на труда и екологията в керамичното производство. След всеки раздел е посочена подробна научна литература, общо 2800 източници, включително и най-важните изследвания, направени у нас.

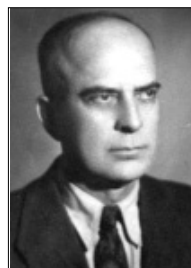
Главно предназначение на тази монография е да служи като учебник в керамичните дисциплини, преподавани в техническите висши учебни заведения, Националната художествена академия и други учебни заведения. Тя е полезна също и за работниците в науката и производството на керамични изделия и материали и в областите, в които те намират приложение.

Г. Стефанов

In memoriam

**ПРОФ. ИНЖ. СТОЯН ИВАНОВ ГУЦОВ
(28.01.1904 – 07.04.1981)**

ЖИВОТ И ТВОРЧЕСТВО ПО ПОВОД 100 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО МУ

Проф. инж. Стоян Иванов Гуцов е роден на 28 януари 1904 г. в будното балканско село Константин, Еленска околия. През 1922 г. той завършва Педагогическата гимназия в Казанлък и се отдава на благородната учителска професия. През 1924 г. той е уволнен като учител в с. Ресенлии (Константиновска община) заради прогресивните си убеждения и става студент в

Софийския университет. През периода 1925–1932 г. Стоян Гуцов е студент в престижното Немско висше техническо училище в Прага, Чехия, и придобива образователната степен инж.-химик. Завръщайки се в родината, той всеотдайно се присъединява към усилията на българските химици за създаване на химически производства у нас. Неговите първи, но уверени стъпки дълго помнят и в текстилната фабрика „Фортуна“ – София, и в Лабораторията на Каменовъглените мини – Перник, и в Техникума по механообработка в Казанлък. През периода 1942–1944 г. Стоян Гуцов е директор на фабрика „Амонал“ на фирмата „Монтекатини“ АД.

Особено важна роля в неговия професионален живот изиграва дейността му като технически директор на Първата българска стъklarска фабрика в с. Гебедже (гр. Белослав), Варненска област, през периодите 1936–1942 г. и 1944–1946 г. След това Стоян Гуцов, заедно с колегите си инж. Васил Чехларов и инж. Димитър Пасков конструират и изграждат съвременни стъklarски пещи. Всички последващи години от неговия трудов и творчески живот са свързани с химията и технологията на стъклото – тази вълшебна материя, съчетаваща в себе си не само множество ценни физични и химични свойства, но и красотата и изящността на цветовете и чистите форми.

От 1946 г., когато инж. Стоян Гуцов става доцент във Варненския технически университет, започва неговата преподавателската и научнотворческа дейност. През учебната 1948/1949 г. той преминава на работа като доцент във ВХТИ – София. Така доц. инж. Стоян Гуцов през 1953 г. става един от основателите на ВХТИ – София и катедрата по „Технология на силикатите“ и неин пръв ръководител. В продължение на 16 години той е начело на тази катедра, като успява да създаде преподавателски колективи от висококвалифицирани специалисти във всички основни направления на силикатните технологии и физикохимията на силикатите. Катедрата „Технология на силикати-

те“ през този период не само усъвършенства преподавателската дейност, но се развива като мощна научно-изследователска единица, към която по-късно се създава Проблемна лаборатория по Нови силикатни материали. Проф. инж. Стоян Иванов Гуцов като зам.ректор на ВХТИ–София допринася съществено за издигане нивото на учебно-възпитателната работа със студентите.

Преподавателската дейност на проф. инж. Стоян Гуцов оставя дълбоки следи. Ненадминат педагог и лектор, със своята ясна и логическа мисъл, с богатство на своя интелект, ерудиция и литературен език, той завладяваше аудиторията, покоряваше младите слушатели. Той дълбоко впечатляваше с аналитичните и обобщаващи тълкования на химичните и технологичните процеси, на явленията от заобикалящия ни свят. Проф. инж. Стоян Гуцов с вещина ръководи дипломанти и аспиранти, като успява да възлага актуални за теорията на стъкловидното състояние и практиката теми. Той написва три учебника за студентите от ВХТИ, които обаче стават настолни книги и за специалистите, работещи в промишлените предприятия и научноизследователските лаборатории. Това са учебниците: „Записки по неорганична технология“, ДИ „Наука и изкуство“, София, 1952; „Технология на стъклото – I и II част“, ДИ „Наука и изкуство“, София, 1954/58, 1960 и „Технология на стъклото“, ДИ „Техника“, София, 1964.

Научноизследователската дейност на проф. инж. Стоян Гуцов се характеризира като значима за развитието на химията и технологията на стъклото. Той е автор на многобройни задълбочени научни трудове и изобретения. Резултатите от тази дейност допринасят за разширяване на суровинната база на стъкларската промишленост у нас, както и за създаването на нови технологии и нови видове стъкло. Под негово ръководство се изследват възможностите за приложението на природния жилаен кварц и обогатени кварцови пясъци за производство на висококачествени кристални и оптични стъкла. По негова идея в катедрата се провеждат системни изследвания на възможностите за гранулиране на стъкларската шихта, както и за синтезирането на стъкловидни микроторове с контролируема разтворимост. Проведените многобройни съдови и полски агрохимични изпитания доказаха високата ефективност на синтезираните екологични стъкловидни материали. Създадени са оригинални технологии и състави, които са признати за изобретения. Особен интерес представляват изследванията, изучаващи кинетиката на кристализация на някои стъкловидни обекти и кинетиката на разтваряне на силикофосфатни стъкла в зависимост от техния гранулометричен състав и рН на средата. Научните трудове на проф. Стоян Иванов Гуцов са публикувани в многобройни статии у нас и в чужбина и са докладвани на редица престижни международни научни форуми.

За големите заслуги на проф. инж. Стоян Иванов Гуцов за подготовката на специалисти с висше образование и за развитието на силикатната наука и промишле-

ност той е награждаван с високи правителствени награди – Орден на труда – златен (1963 г.), Орден Червено знаме на труда (1964 г.) и др.

Проф. инж. Стоян Иванов Гуцов остава в паметта на стотиците неговите колеги като високо интелигентен и ерудиран преподавател, като дълбокоуважаван български учен, притежаващ проникателен ум, съзидателен дух, скромност, хуманност и оптимизъм.

Б. Самунова

ПРОФЕСОР ДН ИНЖ. МАРИН РАДОЕВ МАРИНОВ

На 5 юни 2003 г. почина изтъкнатият учен и преподавател проф. дн инж. Марин Радоев Маринов. Той е роден на 8 юни 1924 г. в с. Българене, Ловешко и там от малък участва в борбите за социална справедливост.

Висшето си образование завършва в Чехословакия през 1951 г. при известния учен проф. Фандерлик. Същата година постъпва на работа в Държавната политехника в София. След нейното разделяне става асистент в катедра „Технология на силикатите“ в Химикотехнологичния институт. Той е един от основателите на тази катедра и неин дългогодишен ръководител.

През 1958 г. завършва аспирантура, а през 1971 г. става доктор на техническите науки в Московския химикотехнологичен институт. Представя нова хипотеза за строежа на неорганичните стъкла пред авторитетен форум от видни учени в тази област, която бързо получава положителна оценка в международен мащаб.

Хабилитира се като доцент през 1962 г. и от 1968 г. е професор.

Проф. Маринов чете първите лекции по физикохимия на силикатите и с това постави у нас началото на това важно направление в силикатната наука.

В своята научна дейност проф. Маринов се изявя като изтъкнат изследовател с национален и международен авторитет. Има над 200 научни публикации в наши и чужди списания, докладвал е на много научни форуми в цял свят.

Основните работи на проф. Маринов са върху стъклообразуването, структурата и свойствата на стъкловидните вещества. От него е развита хипотезата за многообразието в структурите на неорганичните стъкла и периодичното им изменение в зависимост от мястото на участващите оксиди в периодичната система и тяхното количество. По този начин проф. Маринов постави началото на изучаване връзката между вида на равновесните фазови диаграми, стъклообразуването и свойствата на стъклата. Работил е също върху диаграмите „състав–свойство“ при многокомпонентните оксидни стъклообразни системи, пеностъклото и стъкло-

кристалните вещества, получаването на материали със специални и екстремни свойства и др. Той беше ръководител на проблемната лаборатория „Нови силикатни материали“, която реализира значителен икономически ефект, зам.-ректор на Химикотехнологическия институт, председател на специализиран научен съвет, член на ВАК и др.

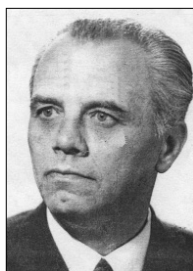
Проф. Маринов остави дълбока следа и със своята педагогическа дейност чрез подготвените от него многобройни студенти, дипломанти, докторанти и сътрудници. За цялостната си дейност той е награждаван многократно с редица ордени и отличия.

Проф. Маринов ще остане в паметта на своите колеги и ученици със своето дълбоко принципно и човешко отношение към всички проблеми.

*Н. Найденов
Редактор*

**През месец март 2004 г. се навършиха
15 години от кончината на**

ИНЖЕНЕР БОГДАН ЦВЕТКОВ ИВАНОВ

Богдан Иванов е роден през 1923 г. в с. Челопеч, Пирдопска околия.

Завършва средния и висшия курс на „Военно на Негово Величество училище“ – инженерен профил.

По-късно завършва и с първия випуск 1953 г. Държавната политехника, София, специалност „Металургия на черните метали“.

Инж. Богдан Иванов последователно работи във ВХТИ–София, МК „Кремиковци“, СОДОМКО – Задгранични строежи „Техноимпорт – експорт“ и НПО „Петрургия“ – София.

Като гл. инженер и началник Феросплавно производство на МК „Кремиковци“ пуска в редовно производство първите феросплавни пещи и отлива първата плавка фероманган на Република България. За това е награден със „Златен орден на труда“ и значката „Отличник – директор“ на Министерството на химията и металургията.

По-късно под негово ръководство се изграждат едни от най-престижните задгранични обекти на България: феросплавните заводи в гр. Асуан и гр. Етфу в Египет.

С високата си инженерна ерудиция инж. Богдан Иванов ще остане вечно в съзнанието на колегите си от химическата и металургичната индустрия и от Химикотехнологичния и металургичен университет – София.

*Н. Найденов
Редактор*

В ПАМЕТ НА АКАДЕМИК ГЕОРГИ БЛИЗНАКОВ

На 15 април т.г. се помина академик Георги Близнаков. Прекъсна се нишката на един живот, отдаден изцяло на хората, на науката и на България.

Георги Мануилов Близнаков е роден на 14 ноември 1920 г. в гр. Берковица. Израства в гр. Варна, където семейството му се премества след събитията от есента на 1923 г. Тук завършва гимназия с отличие. През 1943 г. се дипломира като химик във Физико-математическия факултет (ФМФ) на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ (СУ). Работи като майстор по хартията в Книжната фабрика в Княжево – София, учител по химия във Варна и за кратко – като асистент по неорганична химия и физикохимия в новосъздадената Варненска политехника (1946 г.). В 1948 г. публикува в „Доклади на БАН“ съвместно със своя учител проф. Ростислав Каишев първия си научен труд – по отлагането на хомеополярни кристали (уротропин) върху безструктурна подложка. Известно време е асистент в ръководената от проф. Стефан Христов катедра по физикохимия при Държавната политехника – София. По покана на проф. Р. Каишев заема асистентско място в катедрата по физикохимия при ФМФ на СУ, където през 1954 г. е избран за доцент по физикохимия.

През 1960 г. е избран за професор по неорганична химия и поема ръководството на овакантената катедра по неорганична химия при Химическия факултет (ХФ) на Софийския университет. Същата година, заедно със свои колеги – професорите Д. Еленков, Н. Йорданов, Г. Ангелова, Д. Мирев и М. Курчатов – поставя основите на новоучреждения Институт по обща и неорганична химия (ИОНХ) на БАН като негов пръв директор. В тези две научни звена – ХФ и ИОНХ – той инвестира в продължение на 30 години главната част от работата на своя голям и светъл ум, както и завидния си талант да организира и насочва научни колективи. Българската химична колегия знае и цени многобройните добри резултати от тези усилия.

Масабността на неговата личност, широкият му кръгзор намериха отражение и в дейността му като ректор на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, зам.-председател и главен научен секретар на БАН и председател на Научно-техническите съюзи в България, дългогодишен председател на Съюза на химиците в България. Те се проявяваха и в неговото влечение към проблемите на наукознанието, екологията и футурологията.

За признанието, което той получи у нас, говори избирането му за член-кореспондент (1967 г.) и академик (1979 г.) на БАН. В чужбина той бе избран за член на Руската и Чешката академия на науките, на Мексиканската инженерна академия и бе удостоен с титлата *почетен доктор* и медали или почетно членство от голям брой

университети и научни дружества в Европа, Япония и Латинска Америка. Не се умори да изтъква, че на всичко това той гледа не само и не толкова като на оценка за личния си принос като учен, колкото като на признание за престижа на научните институции на страната, с принадлежността си към която се гордее.

Удивително е колко млад и търсец си остана неговият дух до самия край. Съвременник и активен участник в следвоенния порив за модернизация на страната, той беше между малцината проникателни българи, които мъчително и честно потърсиха отговор на въпроса защо се случи всичко, което се случи.

Прозренията му са събрани в една тънка книжчица, озаглавена „На къде, човече?“, която, струва ми се, би трябвало да прочете всеки интелигентен българин.

От нас си отиде един голям човек, оставил светла диря в паметта на всички, които са имали привилегиата да общуват с него.

О. Пешев

ПРОФ. ДН ЦВЕТАНА БЕЗУХАНОВА

На 23 април 2004 г. почина проф. Цветана Безуханова. Тя е родена е на 10 септември 1937 г. в гр. Сунгурларе, Бургаски окръг. Завършва гимназия в София през 1955 г. Същата година е приета за редовна студентка във Физико-математическия факултет на Софийския университет, специалност химия – производствен профил. През 1960 г. завършва висшето си образование като химик-органик с отличен успех и след конкурсен изпит е назначена от 1 декември 1960 г. като редовен асистент в катедра „Органична химия“ към Химическия факултет на Софийския университет „Св. Кл. Охридски“. В катедрата по органична химия преминава целият ѝ творчески път. Работи в областта на органичния катализ и през 1973 г. защитава кандидатска дисертация на тема „Каталитични превръщания на диалкилбензени в присъствие на аморфен алуминосиликатен катализатор“. През 1980 г. е избрана за доцент. В областта на зеолитния катализ защитава докторска дисертация на тема „Роля на киселинните и основни активни центрове при катализ върху зеолити“ през 1995 г. Специализира в Химическия факултет на Московския университет (1971 г.), Института по катализ в Лион, Франция (1972 и 1978 г.) и Католическия университет в Льовен, Белгия (1993 г.). През 2001 г. е избрана за професор по органична химия. Проф. Цв. Безуханова е автор и съавтор на над 105 научни статии в областта на органичния катализ, публикувани в български и чуждестранни издания. Изнасяла е доклади на международни научни конференции по зеолити, по орга-

ничен катализ и нефтохимия, а също така в Московския, Хамбургския, Бременския университет, в Института Фриц-Хабер в Берлин, пред дружеството „Катализ на органични реакции“ в САЩ. През периода 1995–1997 г. е член на редакционната колегия на международното научно списание Applied Catalysis. Била е консултант и ръководител на 29 дипломни работи, както и консултант на двама аспиранти. Под нейно ръководство са защитени 4 дисертации за научната и образователна степен „Доктор“.

Проф. Цв. Безуханова е дългогодишен преподавател. Чела е лекционни курсове по органична химия, както и по органичен катализ в Химическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Съавтор е на учебното помагало „Ръководство за упражнения по органична химия“ и на две монографии: „Органичен катализ и катализатори“ и „Очерк за проф. Асен Златаров“.

Проф. Цв. Безуханова ще остане в паметта ни като изтъкнат учен и прекрасен учител. Общуването с тази високо ерудирана личност ще помним винаги.

Проф. Цв. Безуханова ще остане в паметта ни като изтъкнат учен и прекрасен учител. Общуването с тази високо ерудирана личност ще помним винаги.

Проф. Цв. Безуханова ще остане в паметта ни като изтъкнат учен и прекрасен учител. Общуването с тази високо ерудирана личност ще помним винаги.

П. Ковачева

СТ.Н.С. Д-Р НИКОЛАЙ МАРИНОВ НЕШЕВ

На 17 февруари 2004 г. Николай Нешев ни напусна твърде преждевременно. До някаква степен ни утешава само мисълта, че имахме възможност да сме с него по време на изключително пълноценния му творчески път като учен. С оригиналните си идеи, многостранните си знания и нетрадиционния си подход в областта на квантовата химия, той даде на света значими познания и теоретични модели, които се използват от водещи изследователски групи. Той остави неизличими спомени със своята изключителна индивидуалност у всички колеги, приятели, студенти и последователи в България и по света. За много от тях, той беше и източник на вдъхновение, знание, обучение и идеи.

Николай Маринов Нешев е роден на 10 март 1943 г. Завършва средното си образование през 1961 г. в гр. Велико Търново. От 1963 г. е студент по физика в СУ „Св. Кл. Охридски“, през 1964 г. е приет като редовен студент и в Химическия факултет на същия университет. Едновременно следва и в двата факултета и се дипломира успешно през 1969 г. по специалностите физика и химия. От края на 1969 г. е назначен в Института по органична химия при БАН, секция „Кинетика и катализ“ като химик, а от 1971 г. е научен сътрудник. През 1976 г. защитава кандидатска дисертация на тема „Квантовохимични изследвания на адсорбционните и каталитични характеристики на оксидите на металите от първи преходен ред“. От 1984 г. е старши научен сътрудник в Института по катализ при БАН.

От постъпването си в БАН до смъртта си работи по развитието и приложението на квантово-химичните изследвания в областта на хетерогенния катализ. Специализирал е и е бил гост-изследовател в Русия, Украйна, ФРГ, Италия, САЩ и редица други страни. Автор и съ-автор е на над 70 научни публикации, оценени високо у нас и в чужбина. Участвал е и в изследвания с приложен характер. Той изигра неотменима роля в научната кариера на своите сътрудници. Под негово ръководство са защитили успешно и са се развили като научни работници голям брой дипломанти и докторанти.

По време на дългогодишния си стаж в Института по катализ ст.н.с. д-р Николай Нешев беше ръководител на научна група, лаборатория и секция, научен секретар и

зам.-директор на института, зам.-председател на Клуба на българските катализици и представител на България в Съвета на Европейската федерация на каталитичните дружества.

Николай беше един от рядко срещащите се хора на науката, които имат като главна мотивация в живота си не пари и кариера, а научното познание и търсенето на решения заради самите проблеми и науката преди всичко. Много негови идеи бяха и си остават пионерни на световно ниво. Такъв ще го помнят неговите приятели, колеги, студенти и последователи.

Ц. Минева